

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Ковтун Л.Ю.

курсант,

Науковий керівник: Обривкіна О.М.

доцент,

Національний університет державної податкової служби України

ЗАХИСТ ПРАВ ВЛАСНОСТІ ЯК ІНСТИТУТ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ

Актуальністю даної теми є те що у кожній державі центральним правовим інститутом є інститут власності. Його регламентація визначає характер регулювання інших інститутів цивільного права. Серед численних нормативних актів в Україні щодо питань власності важливе місце займає Цивільний кодекс України.

У сучасному суспільстві практика правовідносин пов'язана з постійним зіткненням його членів з відносинами власності. При цьому поведінка тих чи інших осіб може створювати загрозу для власності, суб'єктами якої вони не є. Це вимагає від держави брати на себе захист права власності, в тому числі й цивільно-правовими засобами.

Поняття «захист права власності» у спеціальному сенсі охоплює комплекс правових засобів, які застосовуються судом, уповноваженими органами держави або самим власником для забезпечення реалізації і поновлення порушеного суб'єктивного права власності. За своєю сутністю захист права власності забезпечується нормами саме цивільного права і саме тими, які спеціально призначені для його захисту. Відтак, все це обумовлює необхідність проведення комплексного дослідження засобів захисту права власності та вирішення проблем їх практичного використання.

Дана проблема пов'язана з процесами формування правової держави та багатоманіття форм власності в Україні. У статті 13 Конституції України записано: «Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом» [1, с 80].

Прогалини у правовому регулюванні прав власності призводять до процвітання шахрайства та інших порушень чинного законодавства, що завдає шкоди інтересам людей. Значне коло громадян, не маючи достатніх юридичних знань та досвіду й потребуючи відповідних послуг,

мимоволі довіряються різним комерційним структурам і приватним особам, потрапляючи в різні неприємні історії.

Захист права власності є одним із першочергових завдань для держави, оскільки це право становить основу для забезпечення соціально-економічних прав населення. Тут не має не важливих аспектів, оскільки кожен із них відображає дуже важливу сторону життя і стосується кожної людини.

Зокрема, в чинному законодавстві України, можна виділити наступні прогалини:

- застосування Закону України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності»;

- захист права власності у земельних відносинах;

- забезпечити чітке правове регулювання та справедливу процедуру щодо примусового викупу нерухомого майна в суспільних інтересах, зокрема, житлових будинків і квартир, землі тощо;

- складним процесуальним порядком щодо оформлення документів у сфері будівництва;

Водночас приділити особливу увагу виконанню судових рішень щодо захисту права власності, зокрема, яким присуджено виплатити особам певних коштів, повернути певне майно чи утриматися від дій щодо пошкодження чи заволодіння майном.

Як результат внаслідок неефективності роботи суду, до Європейського суду з прав людини надходять тисячі скарг від громадян України, пов'язаних з невиконанням або несвоєчасним виконанням рішень українських судів. Лише за минулий рік Європейським судом з прав людини було прийнято 172 рішення проти України, які вже набули чинності, й велика частина цих рішень пов'язана з незабезпеченням права на мирне володіння своїм майном в частині невиконання рішень судів [2].

Завдання цивільного права з приводу захисту прав власності полягає у реалізації правомочностей власника на володіння, користування та розпорядження майном. Системою притаманних йому заходів цивільне право ставить своїм завданням відновити для власника можливість здійснення порушеного права власності, зокрема – повернути власнику порушене володіння річчю, а також усунути всякі інші порушення права власності, хоча б вони і не були пов'язані з позбавленням володіння. Правові способи захисту спрямовані на безпосередню захист права власності та інших речових прав, застосовуються у разі їх порушення будь-якою третьою особою, що не перебувають з власником у зобов'язальних правовідносинах. Таким чином, способи мають на меті

відновити володіння, користування і розпорядження власників речових прав, усунути перешкоди або сумніви у здійсненні цих правомочностей.

Наприклад у розвинутих країнах світу система захисту прав власності на землю стимулює формування повноцінного ринку землі, який є необхідною умовою розвитку аграрного сектора, підвищення його продуктивності та ефективності. Сільськогосподарська земля є невід'ємною складовою ринкового механізму, а її вартість формується під дією комплексу економічних чинників – рівня інфляції, банківських процентів за кредити, рівня цін на сільськогосподарську продукцію та ресурси промислового походження для аграрного виробництва, прибутку, що отримують сільськогосподарські виробники на гектар, умов функціонування ринку землі та можливостей безперешкодно проводити операції з землею (купівля-продаж та оренда). З іншого боку, існує зворотний зв'язок між вартістю землі та переліченими чинниками економічної системи [3].

Підсумовуючи вище зазначене, можна стверджувати, що потрібно приділити особливу увагу виконанню судових рішень щодо захисту права власності, створити систему захисту правна об'єкти власності, а також застосовувати зарубіжний досвід в Україні для захисту прав власності на землю. На нашу думку, виконання зазначених заходів забезпечить створення належних умов для захисту прав власності, що в свою чергу сприятиме подальшому підвищенню рівня життя населення та матиме позитивний вплив на розвиток економіки України в цілому.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.
2. Романюк Я.М. Захист прав добросовісного набувача у разі визнання правочину недійсним / Я.М. Романюк // Вісник Верховного Суду України. – 2009. – № 6(106).
3. Проблеми захисту прав власності на землю та іншене рухоме майно та їхній вплив на соціально-економічне становище у країн [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/Monitor45/002.html>